

4216 - Lehtmetsa küla, 1514

Kui 1270. aasta paiku kiriklikke sissetuleku kohti jagati, oli ka pool Lehtmetsa küla toompraosti sissetuleku maa-alade hulgas, kuid 16. sajandi algul näis see olevat juba piiskopliku ametniku ajutise valitsemise all.

Tallinna kaupmehe Helmich Fick'i äriraamatus on Lehtmetsa küla mainitud juba 1514. aastal. Vakuraamatus on Lehtmetsa't esmakordselt mainitud 1518. aastal. Siis oli külas 5 adratalu 3 adramaaga ning küla kuulus Koonga mõisale. 1561. aastal sai Lehtmetsa küla koos Kaelase veskiga omale lääniks Balthasar Friessener, kuid poola ajal, 1601. aastal, kuulus küla jällegi Koonga mõisale. 1604. aastal oli see aga juba Velise omanikule Reinholt Uxkull'ile läänistatud. Kaksikümmend aastat hiljem oli siinse küla lääniks saanud Reinhold Wuensch. Viimane vahetas küla osaliselt Pärnu krahvkonnale, nii et 1638. aastal kuulus temale veel 1 talu aga Pööravere mõisale 2 talu. Samuti kuulus R. Wuensch'ile ka 1624. aastal hilisema Salu küla piirkonnast üks talupoeg nimega Sallo Maz. 1638. aastal on Pööraverest siinsesse külla asumisele toodud sepp nimega Poerafere Claus, kes Pööravere mõisa rajamisel oma maadelt oli ära aetud ja siis siia toodi.

1680. aastal kuulusid kaks siinset talu Enge mõisale

Küla on kandnud aegade jooksul kirjepildis järgmisi nimekujusid: 1514 – Lechtmessekulle, 1518 – Lechtmetze, 1534 – Lechtmetz, 1601 – Lechtmez, 1604 – Lechtmes, 1624 – Lechmetz, Mellin'il Lechtmets ja Ruekker'il Lechtmetz. 1850.a. *kuulusid Kaelase mõisa järgi* - Lehtmetsa (Juhanson), Lechmets (Morits).

Küla majapidamised ja nende viimased omanikud enne 1940. aastat

Enge mõisa all olnud talud:

Jakobi Andres nr. V = *Tänavaotsa saun* (E)

Jakobi saun – Tomson, Jüri

Kadaka – Ottosson, Jüri

Kalme nr. 88 – Jürisson, (Jüri) Ilmar (E)

Kiige-Ans nr. I = *Sõeru* – Jürisson, Jakob (E)

Lehtmetsa Andres nr. 1 = *Jakobi* – Jürisson, Jakob (E)

Lehtmetsa Juhani nr. 2 = *Uuetoa* – Jürgenson, Jüri ja teised (E)

Lehtmetsa Jüri nr. 4/4a = *Jaani* – Ottosson, Jaan (E)

Lehtmetsa Mart nr. 3 = *Mardi* – Jürisson, Märt / Jaan (E)

Livese Andres nr. IV = *Liivse, Liiva, Nurga* (tühi) – Moose, Jaan (E)

Põhjala nr. 87a – Uva, Mart (E)

Turbavaht Kalme nr. XLI = *Metsavahi* – Moose, Jaan (E)

Uuetoa Jüri nr. III = *Uudika* – Tomson, Hermann (E)

Vainu Madis nr. II = *Vainu* – Tomson, Jüri (E)

Kaelase mõisa all olnud talud:

Karusoo nr. 39 = *Karrassoo* – Seli, Jüri (K)

Kraavi nr. A-127 (tühi) – Kolumbus, Jaan (K)

Lausa nr. A-87 – Puumeister, Liisa (K)

Lehtmetsa Moorits nr. 17 = *Mooritsa* – Tomson, Miina (K)

Lehtmetsa Tõnis nr. 18 = *Tõnisha* – Saks, Jakob (K)

Liivaaugu nr. 37 – Jürisson, Katariina (K)

Luha nr. A-125 – Tamm, Jüri (K)

Mäe – Masing, Riina

Naeresmaa – Jürisson, Jakob

Nurga nr. A-128 – Ellmann, Mihkel (K)
Põlde nr. A-126 – Virbel, Aleksander (K)
Tõnistoja saun = *Tõnissetoja* – Tiivits, Priidu
Zäuka saun – Seli, Kustav